

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 594/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. V. M., P., zastúpeného advokátkou JUDr. S. B., A., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 P 240/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. V. M. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2012 doručená sťažnosť Mgr. V. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 P 240/2011.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že okresný súd „vo veci starostlivosti súdu o maloletého V. M., nar... doposiaľ právoplatne nerozhodol a v tomto konaní je napriek sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní dlhodobo nečinný a nekoná bez zbytočných prietáhov...

Sťažovateľ podal návrh na začatie konania, na úpravu práv povinností k mal. V. M... dňa 07. 09. 2011 a do dnešného dňa nie je toto opatrovanské konanie právoplatne skončené. V uvedenom konaní dokonca nebola do dnešného dňa ani vypočutá matka maloletého dieťaťa ako účastníčka konania...“.

Uznesením z 19. januára 2012 okresný súd ustanovil znalca „z odboru klinická psychológia detí, avšak znalec do dnešného dna znalecký posudok nepodal, dokonca nás účastníkov konania a ani maloleté dieťa nevyšetril“.

Za závažné pochybenie sťažovateľ považuje to, že po ustanovení znalca okresný súd nevykonáva žiadne dokazovanie napriek tomu, že navrhol výsluch svedkov a psychologické vyšetrenie matky.

Vzhľadom na to, že okresný súd „nebol schopný opatrovanskú vec riadne prejednať a rozhodnúť bez zbytočných prietáhov, podal sťažovateľ dňa 30. 05. 2012 predsedníčke Okresného súdu... sťažnosť na prietahy“ a 27. septembra 2012 podal opakovanú sťažnosť a až po nej okresný súd 10. októbra 2012 zisťoval u ustanoveného znalca, „v akom štádiu sa nachádza vypracovanie znaleckého posudku“.

Sťažovateľ poukazuje na to, že za štrnásť mesiacov doterajšieho trvania konania okresný súd pre účely zistenia skutkového stavu vypočul len sťažovateľa ako otca

maloletého dieťaťa a ustanovil znalca a žiadne iné dôkazy smerujúce k objasneniu podstaty veci a k rozhodnutiu (až na formálne žiadosti a správy) okresný súd nevykonal.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Mgr. V. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... ako aj jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 P/240/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 P/240/2011 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Mgr. V. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 4.000,- EUR..., ktoré je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Mgr. V. M. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,50 EUR..., ktorú je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyňi JUDr. S. B. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 P 240/2011, v ktorom došlo podľa jeho názoru k zbytočným priet'ahom, čím malo dôjsť aj k porušeniu jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote,

preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj z informácií okresného súdu zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 5 P/240/2011 začalo na základe návrhu sťažovateľa na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu 7. septembra 2011, ktorého súčasťou bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, pričom okresný súd o tomto návrhu rozhodol už 8. septembra 2011.

Dňa 30. novembra 2011 sa konalo pojednávanie, ktorého sa nezúčastnila matka dieťaťa a jej právna zástupkyňa. Pojednávanie okresný súd odročil z dôvodu prípadnej dohody rodičov o úprave styku otca s maloletým dieťaťom, ale aj na účel vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 9. decembra 2011 sťažovateľ podal ďalší návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadal odovzdať maloleté dieťa do svojej starostlivosti. O tomto návrhu okresný súd rozhodol 14. decembra 2011.

Ďalšie pojednávanie 19. januára 2012 bolo odročené na neurčito pre účely vykonania znaleckého dokazovania znalcom z odboru detskej klinickej psychológie.

Dňa 13. marca 2012 okresný súd rozhodol o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny N. z 9. februára 2012 na zmenu kolízneho opatrovníka.

Dňa 2. marca 2012 podala matka odvolanie proti uzneseniu o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a súčasne aj námietku voči osobe znalca. O námietke okresný súd rozhodol uznesením z 13. marca 2012 tak, že nevyhlásil znalca z konania. Matka dieťaťa podala proti uzneseniu o nevyhlásení znalca odvolanie a spis bol 3. mája 2012 zaslaný Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“), ktorý o odvolaní rozhodol 24. mája 2012 a spis vrátil okresnému súdu 4. júna 2012.

Dňa 29. júna 2012 podala matka dieťaťa dva návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, a to na odovzdanie dieťaťa do jej osobnej starostlivosti a na zákaz styku sťažovateľa s dieťaťom. O prvom návrhu okresný súd rozhodol hneď v deň podania návrhu, teda 29. júna 2012.

Dňa 2. júla 2012 podala matka ďalší návrh na nariadenie predbežného opatrenia, a to na dočasné zverenie mal. dieťaťa do jej osobnej starostlivosti. O tomto návrhu súd rozhodol 3. júla 2012. Dňa 4. júla 2012 bol spis zaslaný znalcovi s upovedomením, že na okresnom súde prebieha samostatné konanie týkajúce sa úpravy styku s mal. dieťaťom vedené pod sp. zn. 5 P/360/2011, v ktorom je nariadené pojednávanie na 18. júl 2012 a spis bude znalcovi zaslaný po tomto pojednávaní. Uvedený spis bol znalcovi odoslaný 30. júla 2012.

Dňa 10. júla 2012 okresný súd rozhodol o druhom návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia (zákaz styku) z 29. júna 2012.

Dňa 27. júla 2012 podal sťažovateľ proti uzneseniam o nariadení predbežného opatrenia (odovzdanie mal. dieťaťa matke) a o dočasnom zverení dieťaťa do starostlivosti matky odvolanie, 30. júla 2012 podal návrh na doplnenie dokazovania, 8. augusta 2012 vyjadrenie k veci a ďalší návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 15. augusta 2012 podala matka dieťaťa odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí jej návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (zákaz styku otca s mal. dieťaťom).

Spis bol doručený krajskému súdu 16. augusta 2012 a krajský súd rozhodol o odvolaniach sťažovateľa 17. augusta 2012 a o odvolaní matky proti uzneseniu o zamietnutí jej návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodol 14. septembra 2012.

Okresný súd 10. októbra 2012 zisťoval u ustanoveného znalca, v akom štádiu sa nachádza vypracovanie znaleckého posudku. Znalec 11. októbra 2012 okresnému súdu oznámil, že má plánované vyšetrenie účastníkov konania, ale upozornil na to, že doteraz nedošlo k vyšetreniu, pretože matka dieťaťa spočiatku trvala na vyšetrení v N., potom bol znalec pracovne zaneprázdnený a následne matka dieťaťa oznámila, že dieťa sa podrobí viacerým lekárskeým vyšetreniam.

Z opísaného priebehu konania vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní priebežne koná a z úkonov okresného súdu ústavný súd nezistil dlhodobejšie obdobia nečinnosti. Je síce pravdou, že konanie pred okresným súdom trvá 14 mesiacov a znalecké dokazovanie nie je ešte skončené, hoci znalec bol pribratý do konania ešte 19. januára 2012, čo možno čiastočne pripísať na vrub okresnému súdu, ale v okolnostiach danej veci nemožno hovoriť o takej neefektívnej práci okresného súdu (čo potvrdila vo svojich vyjadreniach aj predsedníčka okresného súdu k sťažnostiam sťažovateľa na prieťahy v konaní), ktorá by mala mať za následok aj sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Svedčí o tom aj to, že okresný súd o viacerých návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia podaných zo strany oboch rodičov maloletého dieťaťa rozhodol okamžite, niekedy aj v deň podania návrhu, a pritom priebeh konania ovplyvnilo podstatným spôsobom aj to, že okresný súd sa musel vysporiadať aj s námietkou zaujatosti sudkyne, znalca, kolízneho opatrovníka a podobne.

Z judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že nie každý prípadne zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva sťažovateľa

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, spravidla návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd konštatuje, že zistené skutočnosti neindikujú podľa jeho názoru takú príčinnú súvislosť medzi postupom okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne napr. III. ÚS 65/2011, I. ÚS 136/2011), resp. jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť porušenie označených práv sťažovateľa po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd nad rámec uvedeného dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nič nebráni tomu, aby v prípade, ak okresný súd v ďalšom priebehu konania nebude postupovať efektívne najmä vo vzťahu ku neskončeniu znaleckého dokazovania, prípadne nevydaniu rozhodnutia vo veci samej, sťažovateľ môže zvážiť možnosť opätovného podania sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

2. Sťažovateľ v sťažnosti namieta tiež porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré však vidí iba v tom, že okresný súd dosiaľ vo veci právoplatne nerozhodol, je dlhodobo nečinný a v konaní sa vyskytli zbytočné prietahy.

Keďže ústavný súd nezistil úplnú nečinnosť alebo takú neefektívnu činnosť okresného súdu, ktorá by potvrdila v celom rozsahu námietky sťažovateľa namietajúceho

porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd súčasne konštatuje, že nezistil ani žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom okresného súdu a namietaným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto aj v tejto časti jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2012